

מראי מקומות- שבועות ח'

הגמ' שתהי' פטורה מקרבן לעולם, אלא שיתלה לה השעיר של יוה"כ, דהיינו שתהי' יכולה לאכול בקדשים וליכנס לביהמ"ק אחר יו"כ אף קודם שתקריב קרבנה, אבל שוב תהי' צריכה להביא קרבנה.

(ג) **ואימא יולדת-** הבאנו מש"כ תוס' בשם ר"ת, דקו' הגמ' היינו מספק יולדת, וכ' תוס' דאינה בת קרבן, דהא אין מביאה עולת העוף על הספק. וע' בר"ל ברלין (הובא בהג' וחידושים) דהק' דלמה אין מביאין עולת העוף על הספק, הא אתיא אפי' נדבה. וע"ע ברש"ש שהביא מש"כ רש"י בכריתות (ז:): דגם עולת העוף מביאין על הספק, וכ"כ הפורת יוסף בשם הרע"ב בכריתות (א', ד').

(ד) **ואימא יולדת-** ע' בעמודי אור (סי' ז') שהביא מש"כ בשו"ת רעק"א (סי' ט') דנשים פטורות מתפלת מוסף, משום דכיון דנשים אינן שוקלות, ממילא אין להן חלק בקרבנות ציבור, וכיון דתפלת מוסף הוא במקום הקרבן מוסף, ואין להן חלק בו, ממילא אינן מחוייבין במוסף. ותמה העמודי אור מהגמ' כאן, דמבואר דסבר הגמ' דתהי' אשה יכולה להתכפר ע"י המוסף של יוה"כ, אלמא דודאי יש להן חלק בקרבנות ציבור, אע"פ שאין שקלי, וצ"ע. אלא שהוא סיים דאולי נשים פטורות ממוסף מטעם אחר, לפי שמצות עשה שהזמן גרמא הוא, ואף דבעלמא אמרי' דנשים חייבות בתפלה משום דרחמי נינהו, אולם מבואר מהראשונים בברכות דתפלת מוסף לאו רחמי הוא, ולכן שפיר אינם חייבות בו.

(ה) **לא צריכא, דאיתידע לי' סמוך לשקיעת החמה-** פי' הריטב"א, דסד"א דכמו דשעיר המשתלח באמת מכפר ע"ז, ממילא נימא שיכפר זה ג"כ, קמ"ל. ואם תאמר, מאי נפק"מ אם מכפר או לא, הרי מ"מ צריך להביא העולה ויורד שלו. ותי' דנפק"מ אם נטרפה שעה (לכאור' כוונתו כמש"כ הר"י מיגאש, דהיינו שאם מת בלא הבאת קרבנו, הרי ימות בלא אותו עון).

(א) **שפיכות דמים נמי ה"ד... בשוגג ולא איתידע** לי'- תמה האור שמח (סנהדרין י"ז, ז'), מה שייך לא איתידע לי' ברציחה בשוגג, הרי אפי' אם ידע ב', סכ"ס אינו חייב גלות אם אין כאן עדים, ואם מעידים עדים, הא ודאי חייב גלות, ואפי' אם לא ידוע לו. וכ' דעכצ"ל דכי איתידע לי', אע"פ דלא אסהידו סהדא ואינו מתחייב גלות בב"ד, מ"מ אם יגלה יפטר מעונש שמים, אע"פ שאינו מחויב גלות ע"פ דין. אלא דכ' דאכתי ק', למה לא יכול שעיר הפנימי לכפר על זה, שלא יהי' צריך ללכת לגלות אחר יו"כ, דהא לא מצינו דשעיר של יו"כ אינו יכול לכפר אלא על מה שמחוייב עונש ע"פ דין, אבל כאן אינו חייב וכנ"ל, וע"ש מש"כ בזה.

(ב) **ואימא יולדת- פרש"י,** שאם עבר עליה יום הכפורים, אוכלת בקדשים בלא קרבן. וכ' תוס', דאע"ג דיצא לפי רש"י דלא אתי לכלל חטאת, לא אכפת לן בזה, כיון דסכ"ס הוי טומאת מקדש וקדשיו אתי לכלל חטאת, דג"כ נתכפר ע"י שעיר זה. אלא דהק' דהא בעלת קרבן היא, וא"כ איך מכפר על בר קרבן, שהרי מבואר בכל הסוגיא, דפשוט שאין שעירי יו"כ מכפרים על מי שהוא בר קרבן. ותי' דכיון דאין קרבנה בא לחטא (ואפי' לר"ש, עכ"פ אין עיקר הקרבן בא לחטא), א"כ אי"ז נחשב בר קרבן (ומשמע דס"ל דעיקר הקו' הגמ' דבר קרבן הוא, היינו דכיון דצריך קרבן לכפרתו, א"א לומר דנתכפר ע"י שעיר יו"כ). אולם הק' דאם קו' הגמ' היינו דיולדת לא תהא צריכה להביא קרבן כלל, הרי בכריתות הק' כן לענין שעיר המשתלח, ותי' דכי קמייתי קרבן, לאשתרויי בקדשים, וא"כ הו"ל לתרץ כן כאן ג"כ. ולכן הביא מר"ת לפרש דקו' הגמ' הוא מספק יולדת, דאף דצריכה להביא חטאת העוף מספק, מ"מ לא נחשבה בת קרבן משום זה, ולכן שפיר הק' הגמ' שיתלה השעיר עד לאחר יוה"כ, ואז תביאה חטאת העוף. וע"ע ברמב"ן שהביא מהר"י מיגש דפי' על דרך רש"י, וכ' דאינו מחוור, והוא פי' באופן ג', דבאמת מיירי ביולדת ודאי, אלא דאין קו'

(א) ונכפר חיצון אדידי' ואמאי דעביד פנימי, נפק"מ לטומאה שאירעה בין זה לזה- פי' הריטב"א, דהיינו שיכפר על עצמו כפרה שלימה, ועל הפנימי יתלה, שאין סברא לומר שיכפר יותר על הפנימי מהפנימי עצמו, וא"כ אינו אלא יתלה לפנימי. ועפ"ז יישב מה דאי' דכפרה זו הוא רק אחת בשנה, דכוונת הגמ' לענין כפרה של תליי', דאילו כפרה גמורה שייך בכל זמן לכי מתיידע לי'.

(ו) סמוך לשקיעת החמה- פרש"י, ערב יוה"כ, ולא הי' לו שהות להביא קרבנו. והק' הפורת יוסף, הא אפי' בעיו"כ בשחרית אינו יכול להביא קרבנו, משום דאין מביאין קרבנות לבית הפסול, וא"כ למה צריכין לאוקמה בסמוך לשקיעת החמה דוקא. וכ' דאולי דין זה דאין מביאין קדשים לבית הפסול אינו אלא מדרבנן.

(ז) א"ל רבא, אם מת, מיתה ממרקת- ע' ביפה מראה על הירושלמי (יומא פרק ח'), דדן לענין הא דאמרי' מיתה ממרקת, האם זה דוקא מיתה שלא בזמנו, או אפי' מיתה בזמנו. ומעיקרא כ' דלכא' דוקא מיתה שלא בזמנו, שהרי אפי' צדיקים מתים. אלא שוב הביא ראי' מהגמ' כאן דאפי' מיתה בזמנו ממרקת [והיינו, דאם הי' מיתה רק שלא בזמנו ממרקת, א"כ מהו ק' רבא, לימא דהשעיר תולה למי שימות בזמנו בלא עון, אלא מק' רבא מבואר דאפי' מת בזמנו מיתה ממרקת].

(ח) ונפק"מ להיכא דלא עבד חיצון, וכו'- ע' ברמב"ן דנראה שגרס ונפק"מ להגין עליו ביני ביני. והק' דלמה לא אמרי' דנפק"מ להיכא דנטמא בין זה לזה, וכדלקמן. ותי' דכיון דעיקר הכפרה הוא בשעיר החיצון, והיינו משום דשעיר החיצון בא רק לכפרה זו, א"כ ע"כ מה שהקדים התורה כפרה זו גם לשעיר הנעשה בפנים, ע"כ שהוא רק להגין עליו ביני ביני, ולא דעושה הכפרה שעושה השעיר הנעשה בחוץ.

(ט) ונכפר פנימי אדידי' ואדחיצון, ונפק"מ להיכא דלא עבד חיצון, וכו'- ע' בפני יהושע דתמה על כל הגמ', הרי כל הנפק"מ הוא לענין דין ב"ד של מעלה, לענין להגין מן היסורים, וע"ש עוד מה שהק' בזה. וכ' דנראה דכל ענין הגמ' כאן הוא לענין הלכה, דנוגע אם להקריב זו בזו, וקו' הגמ' הוא דנכפר פנימי אדידי' ואדחיצון, וא"כ לימא דיקרבו זה בזה.

(י) כפרה א' מכפר ואינו מכפר שתי כפרות- כ' התורת חיים דאע"ג דג"כ מכפר על זדון טומאת מקדש וקדשיו, זה לא חשיב ב' כפרות, דב' כפרות הוא רק אם גם מכפר על חטא שקרבן אחר מכפר עליו.